

Sesijas dokuments

A9-0231/2022

20.9.2022

ZIŅOJUMS

par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija
(2021/2187(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: *Miguel Urbán Crespo*

Atzinuma sagatavotājs (*):
Stéphane Bijoux, Attīstības komiteja

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS	19
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	28
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA	29

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija (2021/2187(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 28. jūlija rezolūciju Nr. 64/292, kurā ir atzītas cilvēka tiesības uz dzeramo ūdeni un sanitāriju,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2013. gada 18. decembra rezolūciju Nr. 68/157 par cilvēktiesībām uz dzeramo ūdeni un sanitāriju,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2020. gada 6. oktobra rezolūciju Nr. 45/8 par cilvēktiesībām uz dzeramo ūdeni un sanitāriju,
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2021. gada 8. oktobra rezolūciju Nr. 48/13 par cilvēktiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2016. gada 21. decembra rezolūciju Nr. 71/222 par iniciatīvu “Starptautiskās rīcības desmitgade ūdens resursu ilgtspējīgai attīstībai no 2018. gada līdz 2028. gadam”,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2020. gada 21. decembra rezolūciju Nr. 75/212 par ANO konferenci par iniciatīvas “Starptautiskās rīcības desmitgade ūdens resursu ilgtspējīgai attīstībai no 2018. gada līdz 2028. gadam” mērķu īstenošanas vidusposma visaptverošu novērtēšanu (ANO 2023. gada ūdens resursu konference),
- ņemot vērā Vispārējo Cilvēktiesību deklarāciju,
- ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
- ņemot vērā Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām un ANO Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komitejas vispārīgās piezīmes,
- ņemot vērā Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*), Konvenciju par bērna tiesībām un Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām,
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko 2017. gada 17. novembrī pasludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija,
- ņemot vērā ANO Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komitejas Vispārējo komentāru Nr. 15 (2002) par tiesībām uz ūdeni,
- ņemot vērā ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām un Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) 1989. gada Konvenciju Nr. 169 par pirmiedzīvotāju un cilšu tautām,

- ņemot vērā 1992. gada Konvenciju par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu (Ūdens konvencija), par kuru sākotnēji notika sarunas kā par reģionālu instrumentu un kura 2016. gadā tika atvērta parakstīšanai visām ANO dalībvalstīm,
- ņemot vērā 1997. gada Konvenciju par Likumu par starptautisko ūdensteču izmantošanu ārpus navigācijas (Ūdensteču konvencija),
- ņemot vērā Ūdeņu konvencijas *UNECE* un PVO 1999. gada Protokolu par ūdeni un veselību, kas nodrošina satvaru cilvēktiesību uz ūdeni un sanitāriju praktiskai īstenošanai,
- ņemot vērā ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), jo īpaši 6. IAM par dzeramo ūdeni un sanitāriju, un Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam,
- ņemot vērā ANO 2019. gada 19. marta ziņojumu par pasaules ūdens resursu attīstību “Nevienu neatstāt novārtā”,
- ņemot vērā ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*) publicētos ziņojumus par Pārtikas un lauksaimniecības stāvokli 2020. un 2021. gadā,
- ņemot vērā īpašā referenta jautājumus par cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju 2021. gada 16. jūlija ziņojumu par ūdens komercializācijas un finansializācijas radīto risku un ietekmi uz cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, kā arī viņa 2020. gada 21. jūlija ziņojumu par cilvēktiesībām un ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumu privatizāciju,
- ņemot vērā ANO 2021. gada ziņojumu par ūdens attīstību pasaulē: ūdens vērtības noteikšana,
- ņemot vērā 2019. gada 17. jūnija ES cilvēktiesību pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 23. oktobra Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā¹ (Ūdens pamatdirektīva),
- ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/118/EK par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra

¹ OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.

² OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.

³ OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp.

Direktīvu (ES) 2020/2184 par dzeramā ūdens kvalitāti⁴,

- ņemot vērā Komisijas 2014. gada 19. marta paziņojumu par Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Ūdens un sanitārija ir cilvēka tiesības! Ūdens ir sabiedriskais labums, nevis prece!” (COM(2014)0177),
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīvu 2008/99/EK par vides krimināltiesisko aizsardzību⁵,
 - ņemot vērā Padomes 2018. gada 19. novembra secinājumus “Diplomātija ūdens resursu jomā”, 2019. gada 17. jūnija secinājumus “ES cilvēktiesību pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju” un 2021. gada 19. novembra secinājumus “Ūdens ES ārējās darbības jomā”,
 - ņemot vērā Eiropas pilsoņu iniciatīvu “*Right2Water*” un 2015. gada 8. septembra rezolūciju par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu “*Right2Water*”⁶,
 - ņemot vērā 2021. gada 9. jūnija rezolūciju par ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam — atgriezīsim savā dzīvē dabu⁷,
 - ņemot vērā 2021. gada 10. marta rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par pienācīgu rūpību uzņēmumu darbībā un atbildību par to⁸,
 - ņemot vērā pastāvošās veiksmīgās pārrobežu sadarbības metodes, piemēram, viedokļu apmaiņu ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas uzņēmumu starpā Ziemeļvalstīs 20. gadsimta 80. gados, Ziemeļvalstu hidroloģijas apvienotās asociācijas izveidi 1970. gadā, ikgadējo Ziemeļvalstu padomnieku ūdens resursu jomā sanāksmi, Ziemeļvalstu forumus ūdens resursu jomā un plašo Ziemeļvalstu sadarbību ūdens resursu apsaimniekošanas jautājumos,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Attīstības komitejas atzinumu,
 - ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0231/2022),
- A. tā kā ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijā Nr. 64/292 tiesības uz dzeramo ūdeni un sanitāriju tika atzītas kā cilvēktiesības, kas ir būtiskas pilnvērtīgai dzīvei un visu cilvēktiesību izmantošanai; tā kā ūdens trūkums nav savienojams ar dzīvību un tā kā abas tiesības ir savstarpēji saistītas un būtiskas cilvēka cienīgai dzīvei; tā kā bez funkcionējošām sanitārijas sistēmām nevar pastāvēt ilgtspējīga un vispārēja piekļuve dzeramajam ūdenim; tā kā ūdenim un ūdens tilpnēm piemīt arī spēcīga kultūras, garīgā un reliģiskā dimensija, ņemot vērā to būtisko nozīmi sabiedrības dzīvē;

⁴ OV L 435, 23.12.2020., 1. lpp.

⁵ OV L 328, 6.12.2008., 28. lpp.

⁶ OV C 316, 22.9.2017., 99. lpp.

⁷ OV C 67, 8.2.2022., 25. lpp.

⁸ OV C 474, 24.11.2021., 11. lpp.

- B. tā kā Eiropas Sociālo tiesību pīlāra 20. princips “Piekļuve pamatpakalpojumiem” ietver skaidru atsauci uz pilsoņu tiesībām uz ūdensapgādi un sanitāriju;
- C. tā kā, liedzot cilvēktiesības uz ūdeni, tiek ietekmēta tiesību uz dzīvību un veselību izmantošana, jo piesārņots ūdens, neatbilstīga notekūdeņu apsaimniekošana un slikta sanitārija ir saistīta ar nopietnu slimību pārnesi un pat mirstību; tā kā ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumi ir viens no sabiedrības veselības pamataspekciem; tā kā slimība ar caureju ir ceturtais biežāk sastopamais nāves cēlonis bērniem vecumā līdz pieciem gadiem un galvenais hroniski nepilnvērtīga uztura cēlonis; tā kā piekļuve tīram ūdenim, sanitārijai un higiēnas iespējām ir nepieciešama, lai pasaulē nodrošinātu noturību pret pandēmijām un infekcijas slimībām un cīnītos pret jaunajiem rezistences pret antimikrobiāliem līdzekļiem draudiem;
- D. tā kā Covid-19 pandēmija vismagāk ir skārusi visneaizsargātākos cilvēkus un vēlreiz ir uzsvērusi vajadzību pēc tīra ūdens pietiekamā daudzumā un pietiekamas sanitārijas visā pasaulē; tā kā ūdens apgādes, sanitārijas un higiēnas pakalpojumu (*WASH*) pieejamība un piekļuve tiem, tostarp neaizsargātām un atstumtām personām, ir ļoti būtiska cīņā pret Covid-19;
- E. tā kā 80–90 % notekūdeņu jaunattīstības valstīs tiek izgāzti tieši upēs, ezeros un jūrā, izraisot ar ūdeni izplatītas slimības un nodarot būtisku kaitējumu videi; tā kā miljoniem nabadzīgu cilvēku dzīve ir atkarīga no ūdens avotu laba stāvokļa ne tikai dzeramā ūdens nodrošināšanai, bet arī pārtikas ražošanai lauksaimniecībā, lopkopībā un zivsaimniecībā;
- F. tā kā cilvēktiesību uz ūdeni un sanitāriju neievērošana un to aizsardzības un īstenošanas trūkums bieži ierobežo tiesības uz izglītību; tā kā bērniem, un daudzos gadījumos — meitenēm, katru dienu jānoiet vidēji seši kilometri, lai atnestu ūdeni, un tas liedz viņām iespēju apmeklēt skolu; tā kā ūdens ieguves alternatīvās izmaksas ir augstas, un ūdens ieguvei ir tālejoša ietekme, jo tā ievērojami saīsina laiku, ko var atvēlēt citām būtiskām aktivitātēm;
- G. tā kā daudzi bērni pārtrauc mācības skolā, jo slimo ar slimībām, kas saistītas ar piesārņotu ūdeni vai sliktiem higiēnas paradumiem; tā kā katram trešajam bērnam skolās nav pienācīgas piekļuves ūdenim un sanitārijai; tā kā ANO 2021. gada ziņojums par ilgtspējīgas attīstības mērķiem liecina, ka pasaulē vairāk nekā piektdaļai pamatskolu nebija piekļuves pamata dzeramajam ūdenim vai viendzimuma tualetēm un vairāk nekā vienai trešdaļai nebija pamatiekārtu roku mazgāšanai; tā kā meitenes ir spiestas pamest skolu arī tad, ja viņām nav pieejamas sievietēm piemērotas tualetes un iespējas cilvēka cieņai atbilstīgi rūpēties par personīgo higiēnu menstruāciju laikā;
- H. tā kā bērniem ar invaliditāti ir grūtības piekļūt izglītībai, jo trūkst pielāgotu tualetu un sanitārijas telpu; tā kā *UNESCO* ziņo, ka vairāk nekā 90 % no visiem bērniem ar invaliditāti neapmeklē skolu un meitenes ar invaliditāti biežāk pamet mācības nekā zēni ar invaliditāti; tā kā dzeramais ūdens ir ārkārtīgi svarīgs mācībās nepieciešamajai koncentrēšanās spējai;
- I. tā kā trūkumi, no kuriem daudzas sievietes un meitenes, personas ar konkrētiem invaliditātes veidiem un vecāka gadagājuma cilvēki cieš ūdens, sanitārijas un higiēnas ziņā, izpaužas daudzos veidos, kas ietekmē viņu vispārējo veselību, labklājību un cieņu,

reproduktīvo veselību, izglītību, uzturu, drošību un līdzdalību ekonomikā un politikā; tā kā lielākoties mātes, kurām ir bērni ar invaliditāti, ir spiestas pamest darbu, lai nodrošinātu, ka viņu bērni var nokārtot dabiskās vajadzības, un mājniecību, ja skolās viņiem nav pieejamu tualetu;

- J. tā kā daudzās globālo dienvidu valstīs sievietes un meitenes tradicionāli ir atbildīgas par sadzīves ūdensapgādi un šie pienākumi padara viņas neaizsargātākas pret slimībām un vardarbību; tā kā sievietes un meitenes ir pakļautas lielākam uzbrukumam, seksuālas un dzimumbalstītas vardarbības, uzmākšanās un citu drošības apdraudējumu riskam, gādājot mājniecībai nepieciešamo ūdeni sanitārajās telpās ārpus mājokļiem;
- K. tā kā, kā atzīts ES cilvēktiesību pamatnostādnēs par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, cilvēktiesības uz ūdeni un sanitāriju aptver pieejamības, pieklūstamības, pieņemamības, kvalitātes un cenas pieejamības aspektus un cilvēktiesībās balstītas pieejas principus (nediskriminācija, pārskatatbildība, pārredzamība, līdzdalība u. c.);
- L. tā kā ANO 6. IAM ir nodrošināt, lai līdz 2030. gadam visiem pasaules iedzīvotājiem būtu vispārēja un vienlīdzīga piekļuve dzeramajam ūdenim un sanitārijai; tā kā, neraugoties uz panākto progresu, saskaņā ar jaunāko ANO Ūdens pārvaldes ziņojumu par aktuālo stāvokli šajā jomā šī mērķa īstenošana joprojām ievērojami atpaliek no paredzētā un netiek pietiekami finansēta, un joprojām pastāv būtiskas problēmas gan saistībā ar tā sasniegšanu, gan attiecībā uz to, kā novērst lielo nevienlīdzību starp valstīm un to iekšienē attiecībā uz piekļuvi ūdensapgādes un sanitārijas pamatpakalpojumiem;
- M. tā kā ANO 2021. gada ziņojums par ilgtspējīgas attīstības mērķiem liecina, ka 2020. gadā 2 miljardiem cilvēku joprojām trūka droši pārvaldīta dzeramā ūdens, 3,6 miljardiem cilvēku trūka droši pārvaldītas sanitārijas un 2,3 miljardiem cilvēku trūka higiēnas pamatpakalpojumu un ka 129 valstis vēl nebija sasniegušas vajadzīgo progresu virzībā uz ilgtspējīgi pārvaldītiem ūdens resursiem līdz 2030. gadam; tā kā ūdens pieejamība rada labvēlīgus apstākļus ekonomikas attīstībai un šādi apstākļi ļauj neaizsargātām personām iegūt finansiālu neatkarību;
- N. tā kā universālas, droši pārvaldītas ūdensapgādes un sanitārijas nodrošināšana laikposmā no 2021. gada līdz 2040. gadam sniegtu neto ieguvumus no 37 miljardiem USD līdz 86 miljardiem USD gadā;
- O. tā kā ūdens ir ierobežots resurss; tā kā pēdējos divdesmit gados ir krasi samazinājies pieejamais saldūdens daudzums uz vienu cilvēku; tā kā iedzīvotāju skaita pieauguma nelīdzsvarots sadalījums un lauku apvidu depopulācija, lauksaimniecības intensifikācija, klimata pārmaiņu un vides degradācijas ietekme, kā arī atsevišķas ļaunprātīgas un piesārņojošas darbības ūdens izmantošanas jomā rada un nākotnē radīs arvien lielākas problēmas saistībā ar ūdens pieejamību daudzos reģionos;
- P. tā kā liela daļa pasaules iedzīvotāju neto pieauguma līdz 2050. gadam notiks jaunattīstības valstu pilsētās, tādējādi palielinot pieprasījumu pēc ūdens un pārtikas urbānajās teritorijās; tā kā saskaņā ar ANO 2019. gada ziņojumu par ūdens resursu attīstību ir iespējams, ka līdz 2050. gadam mēs izmantosim par 20–30 % vairāk ūdens nekā pašlaik un tā kā saskaņā ar Pasaules Bankas datiem tiek prognozēts, ka pieprasījums pēc ūdens pilsētās trīs nākamo desmitgažu laikā palielināsies par 50–70 %;

- Q. tā kā 125 no 154 jaunattīstības valstīm saskaņā ar 13. IAM ir noteikušas saldūdens resursus un sauszemes un mitrāju ekosistēmas par augstākajām prioritātēm savos nacionālajos klimataadaptācijas plānos;
- R. tā kā globālā sasilšana ir būtisks ūdens trūkuma iemesls; tā kā pašreizējā ārkārtas situācija klimata jomā, palielinoties sausumam, plūdiem un spēcīgām lietusgāzēm, padziļina nevienlīdzīgo ūdens sadali; tā kā aptuveni 90 % no visām dabas katastrofām ir saistītas ar ūdeni un ar ūdeni saistītas katastrofas izraisa 70 % no visiem ar dabas katastrofām saistītajiem nāves gadījumiem; tā kā saskaņā ar Pasaules Meteoroloģijas organizācijas atlantu “Mirstība un ekonomiskie zaudējumi, ko izraisa ekstremāli laika apstākļi un klimatiskie apstākļi un ar ūdeni saistīti ekstremāli apstākļi” (1970.–2019. gads) no desmit izplatītākajām katastrofām lielāko bojāgājušo skaitu attiecīgajā periodā ir radījis sausums, vētras un plūdi; tā kā saskaņā ar ESAO datiem 2050. gadā gandrīz 20 % pasaules iedzīvotāju būs pakļauti plūdu riskam;
- S. tā kā ūdens resursu noslodze, ko ANO ir definējusi kā brīdi, kad ūdens pieprasījums ir lielāks nekā pieejamais daudzums, vai kad ūdens izmantošanu ierobežo tā zemā kvalitāte, dažos gadījumos varētu būt cēlonis izraisītai pārvietošanai un migrācijai; tā kā saskaņā ar ANO ziņojumiem par ūdeni pieci no vienpadsmit pasaules reģioniem, proti, divas trešdaļas pasaules iedzīvotāju, pašlaik saskaras ar ūdens resursu noslodzi; tā kā saskaņā ar 2020. gada ziņojumu par ilgtspējīgas attīstības mērķiem līdz 2030. gadam ūdens trūkuma dēļ varētu tikt pārvietoti aptuveni 700 miljoni cilvēku;
- T. tā kā atmežošana, zemes sagrašanās un dabas resursu pārmērīga izmantošana un ieguves darbības, tostarp darbības, ko veic organizētās noziedzības grupējumi, būtiski ietekmē upju un ezeru ūdens līmeni, maina ūdens ciklu un veicina upju un ezeru izžūšanu, kā arī izmantoto teritoriju piesārņošanu;
- U. tā kā saldūdens ekosistēmas aizņem mazāk nekā 1 % no Zemes virsmas, taču tajās mīt vairāk nekā 10 % no visām sugām un tām raksturīga ievērojama bioloģiskā daudzveidība; tā kā aptuveni 70 % no pasaules saldūdens tiek izmantoti lauksaimniecībā, bet pārējā daļa tiek izmantota rūpniecībā (19 %), galvenokārt pārtikas, tekstilizstrādājumu, enerģētikas, rūpniecības, ķīmijas, farmācijas un ieguves rūpniecības nozarēs, un mājsaimniecībās (11 %), tostarp patēriņā;
- V. tā kā veselīgas ekosistēmas ļauj uzlabot ūdens daudzumu un kvalitāti, vienlaikus palielinot noturību pret klimata pārmaiņām,
- W. tā kā lauksaimniecība ir lielākais saldūdens resursu patērētājs pasaulē; tā kā viena trešdaļa aramzemes visā pasaulē tiek izmantota, lai audzētu lauksaimniecības dzīvniekiem vajadzīgo barību; tā kā *FAO* 2020. gada ziņojumā “Pārtikas un lauksaimniecības stāvoklis — ūdens resursu problēmu pārvarēšana lauksaimniecībā” ir norādīts, ka pārtikas ražīgumu un lauku ienākumus var ievērojami palielināt, veicot ieguldījumus jaunās apūdeņošanas sistēmās vai pielāgojot un modernizējot esošās sistēmas, un ka tas būtu jāapvieno ar uzlabotu ūdens resursu apsaimniekošanas praksi, tostarp uzlabotu lauksaimniecības praksi; tā kā zemes sagrašanās negatīvi ietekmē ūdens pieejamību un kvalitāti, atņem ūdens avotus vietējām kopienām un pārkāpj to cilvēktiesības uz drošu dzeramo ūdeni;
- X. tā kā 10 % no visas pasaules ūdens ieguves ir saistīti ar enerģijas ražošanu un tiek lēsts,

ka līdz 2040. gadam ūdens patēriņš enerģētikas nozarē palielināsies par aptuveni 60 %;

- Y. tā kā noteikta ļaunprātīga un daudzos gadījumos nelikumīga ieguves rūpniecība ir ievērojami ietekmējusi virszemes ūdeņu vai gruntsūdeņu resursus un ledāju, mežu, mitrāju, upju un citu cilvēku patēriņam svarīgu dzeramā ūdens avotu piesārņojumu un iznīcināšanu;
- Z. tā kā tekstilrūpniecība ir viena no nozarēm, kas patērē visvairāk ūdens, un tā kā dažos no reģioniem, kuros ražo apģērbu un tekstilizstrādājumus, ir vērojams vislielākais ūdens trūkums pasaulē; tā kā šī nozare ir klasificēta kā otra vispiesārņojošākā nozare pasaulē un liela daļa šā piesārņojuma nonāk ūdenī; tā kā Eiropas Komisija 2022. gada pirmajos četros mēnešos plāno pieņemt tā dēvēto ES ilgtspējīgu tekstilizstrādājumu stratēģiju, lai palīdzētu ES pāriet uz aprītes ekonomiku, kurā tekstilizstrādājumi tiek izstrādāti tā, lai tie būtu izturīgāki, atkārtoti lietojami, labojami, reciklējami un energoefektīvi;
- AA. tā kā augošais pieprasījums pēc ūdens noved pie ūdens resursu pārmērīgas izmantošanas un tā nepietiekamības dēļ ūdens ir kļuvis par domstarpību cēloni; tā kā saskaņā ar ANO datiem pasaulē ir aptuveni trīssimt apgabalu, kuros līdz 2025. gadam ir paredzams ūdens trūkuma izraisīts konflikts;
- AB. tā kā daudzās valstīs notiek uzbrukumi ūdens resursu aizsardzībai un par ūdens kvalitātes apdraudēšanu tiek noteikta kriminālatbildība; tā kā pēdējos gados pret vides un ūdens tiesību aizstāvjiem tiek vērstas aizvien lielāks skaits uzbrukumu, tostarp slepkavības, nolauptišanas, spīdzināšana, dzimumbalstīta vardarbība, draudi, uzņēmēšana, iebiedēšana, nomelnošanas kampaņas, kriminalizācija, tiesiskā vajāšana, piespiedu izraidīšana un pārvietošana, un tā kā ir steidzami nepieciešams viņus proaktīvi atbalstīt un aizsargāt viņu dzīvību un drošību; tā kā vairāki Saharova balvas par domas brīvību finālisti tiek apdraudēti saistībā ar viņu lomu ūdens un kopējo labumu aizsardzībā; tā kā Gvapinolā upes ūdeņu aizstāvji atradās ieslodzījumā vairāk nekā divus gadus, pirms viņus atbrīvoja; tā kā *Lolita Chávez* četrus gadus ir pavadījusi izsūtījumā par savas teritorijas aizstāvību pret hidroelektrostacijas darbību Iksimulevā (Gvatemala); tā kā 2016. gadā *Berta Cáceres* tika nogalināta par to, ka cīnījās par Blanco un Gvalkarkes upju aizsardzību, un šī nozieguma pasūtītāji joprojām nav notiesāti;
- AC. tā kā saskaņā ar organizācijas “Global Witness” datiem vairāk nekā trešdaļa pasaules zemes un vides aizstāvju, kas nogalināti laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam, pārstāvēja pirmiedzīvotāju kopienas, kuru zemes un ūdens apsaimniekošanas prasmes ir būtiskas, lai cīnītos pret klimata krīzi un bioloģiskās daudzveidības zudumu;
- AD. tā kā ūdens pieejamības liegšana un ūdens infrastruktūras iznīcināšana ir būtiska taktika, ko okupācijas spēki izmanto, lai anektētu okupētās teritorijas un piespiestu cilvēkus pamest savu zemi;
- AE. tā kā ES Ūdens pamatdirektīvā ir atzīts, ka ūdens nav parasta prece, bet ir mantojums, kas jāaizsargā, jāaizstāv un pret kuru jāizturas kā pret mantojumu;
- AF. tā kā kopš 2020. gada 6. decembra ūdens tiek kotēts Volstrītas preču nākotnes līgumu tirgū; tā kā saskaņā ar īpašā referenta jautājumos par cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju *Pedro Arrojo* viedokli ūdens ir mūsu sabiedrībai vitāli svarīgu

vērtību kopums, ko tirgus loģika neatzīst un tāpēc nevar pienācīgi pārvaldīt, nemaz nerunājot par to, ka tas nevar notikt finanšu jomā, kurā pastāv tik daudz spekulāciju; tā kā vairāki ANO eksperti uzskata, ka spekulatīvas pieejas piemērošana cilvēku dzīvei un cieņai būtisku aktīvu pārvaldībā pārkāpj nabadzībā dzīvojošo cilvēku cilvēktiesības, padziļina dzimumu nevienlīdzību un palielina atstumto kopienu neaizsargātību;

- AG. tā kā valdībām ir pienākums nodrošināt visiem nepieciešamo minimālo ūdens un sanitārijas līmeni; tā kā ANO īpašā referenta par cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju 2021. gada 16. jūlija ziņojumā ir uzsvērts, ka ūdens būtu jāuzskata par sabiedrisku labumu un būtu jāapsaimnieko saskaņā ar pieeju, kuras pamatā ir cilvēktiesības, garantējot tiesības uz ūdeni un sanitāriju un ūdens ekosistēmu ilgtspēju; tā kā ūdensapgāde un sanitārija ir vispārējas nozīmes pakalpojumi un ienākumiem no ūdens apsaimniekošanas cikla vajadzētu segt jebkādus ar to saistītus izdevumus un sistēmas uzlabošanas izmaksas ar nosacījumu, ka tiek ievērotas sabiedrības intereses;
- AH. tā kā, kā atzīts ES cilvēktiesību pamatnostādņēs par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, valstīm ir pienākums ievērot, aizsargāt un īstenot šīs tiesības un trešām personām būtu stingri jāatturas no iejaukšanās tiesību uz ūdeni un sanitāriju izmantošanā;
- AI. tā kā darba ņēmēji, kas strādā sanitārijas ķēdē, saskaras ar daudziem riskiem, tostarp veselības riskiem, ko rada nestabili darba apstākļi; tā kā viņi bieži vien tiek nodarbināti neoficiāli un viņus neaizsargā darba tiesības; tā kā mūsu tiesības uz ūdensapgādi un sanitāriju nedrīkst tikt īstenotas uz sanitārijas jomas darbinieku drošības, cieņas un labklājības rēķina,
1. atkārtoti apstiprina, ka tiesības uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju ir cilvēktiesības un ir savstarpēji papildinošas; uzsver, ka piekļuve tīram dzeramajam ūdenim ir neatņemama veselīgas un cieņpilnas dzīves sastāvdaļa un ir būtiska cilvēka cieņas veidošanai; uzsver, ka tiesības uz ūdeni ir būtisks priekšnoteikums citu tiesību izmantošanai, un tāpēc to pamatā jābūt sabiedrības interesēm, sabiedriskajam labumam un globālajam labumam;
 2. uzsver, ka pienācīga piekļuve *WASH* iekārtām un tiesības uz veselību un dzīvību ir savstarpēji atkarīgas un ir būtisks priekšnoteikums sabiedrības veselībai un cilvēces attīstībai; uzsver dzeramā ūdens nepieciešamību saistībā ar pandēmijām un aicina Komisiju, dalībvalstis un trešās valstis veikt atbilstīgus pasākumus un izstrādāt stratēģijas un politikas nostādnes, lai visiem cilvēkiem varētu sniegt pietiekamu aizsardzību;
 3. uzsver, ka tiesību uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju atzīšana par cilvēktiesībām bija būtisks solis ceļā uz lielāku sociālo taisnīgumu un taisnīgumu vides jomā; apstiprina, ka progresu iespējams uzlabot, piešķirot šai jomai augstāku politisko prioritāti un nodrošinot labāku attiecīgo politikas virzienu īstenošanu un uzraudzību, efektīvāku finansēšanu un pārskatatbildību un sabiedrības līdzdalību, jo īpaši visvairāk atstumto sabiedrības locekļu līdzdalību, it sevišķi jaunattīstības valstīs; uzsver, ka, piešķirot ES fondu līdzekļus un veidojot palīdzības programmas, augsta prioritāte būtu jāpiešķir palīdzībai droša dzeramā ūdens un sanitārijas pakalpojumu nodrošināšanai;
 4. atgādina par valstu atbildību veicināt un aizsargāt visas cilvēktiesības, kas ir universālas, nedalāmas, savstarpēji atkarīgas un saistītas un kas jāveicina un jāīsteno

taisnīgi, vienlīdzīgi un bez diskriminācijas; tādēļ atkārtoti norāda, ka valstīm ir jānodrošina vispārēja, pienācīga un cenas ziņā pieejama piekļuve pietiekamam, kvalitatīvam un drošam dzeramajam ūdenim un labāka piekļuve ūdenim sanitārijas un higiēnas nolūkos; atgādina, ka tiesības uz ūdeni nozīmē, ka ūdensapgādes pakalpojumiem jābūt pieejamiem visiem;

5. atgādina, ka valstis, kas ratificē cilvēktiesību līgumu, apņemas aizsargāt, ievērot un izpildīt saistības, kas noteiktas starptautiskajā, valsts, reģionālajā un vietējā cilvēktiesību aizsardzības sistēmā; šajā sakarībā uzskata, ka starptautiskajai sabiedrībai, atzīstot tiesības uz ūdeni un sanitāriju, būtu jāparedz aizsardzības un īstenojamības mehānismi, un tādēļ aicina ES veicināt aizsardzības mehānismus starptautiskā, reģionālā un valsts līmenī, lai nodrošinātu, ka tiesību uz ūdeni un sanitāriju īstenošana valstīm nav fakultatīva, bet gan obligāta; aicina ES un dalībvalstis rādīt piemēru un ratificēt attiecīgās konvencijas, piemēram, Protokolu par ūdeni un veselību un 1992. gada Konvenciju par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu;
6. mudina ES un dalībvalstis veicināt tiesības uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju un to attīstību normatīvajos aktos daudzpusējos un reģionālos forumos, tostarp atbalstot ANO īpašā referenta jautājumos par cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju pilnvarojumu; uzsver to, cik svarīgs ir viņa un viņa priekšgājēju darbs, kā arī darbs citu ar cilvēktiesībām uz ūdeni un sanitāriju saistītu ANO cilvēktiesību mehānismu satvarā;
7. uzsver to, cik būtiska nozīme ir ES cilvēktiesību pamatnostādņēm par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, un mudina ES iestādes un dalībvalstis īstenot šīs pamatnostādnes trešās valstīs un attiecībā uz tām, kā arī daudzpusējos forumos; uzsver to, cik svarīgi ir apmācīt ES personālu šajā jomā; aicina Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) regulāri ziņot Parlamentam un tā attiecīgajām (apakš)komitejām par to, kā tie ir piemērojuši šīs pamatnostādnes, sniedzot konkrētus savu darbību un to ietekmes piemērus;
8. aicina ES delegācijas un dalībvalstu misijas, kā norādīts ES pamatnostādņēs, savos divpusējos dialogos ar partnervalstīm, jo īpaši cilvēktiesību un nozaru dialogu ietvaros, rosināt jautājumus saistībā ar tiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, kā arī saistībā ar šīs tiesības veicinošo cilvēktiesību aizstāvju un NVO situāciju;
9. uzsver, ka virzība uz tiesību uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi atzīšanu, kā noteikts ANO Cilvēktiesību padomes Rezolūcijā Nr. 48/13 par cilvēktiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, ir labvēlīgs priekšnosacījums, lai panāktu to, ka visiem ir pieejams drošs dzeramais ūdens un sanitārija; šajā sakarībā atzinīgi vērtē normatīvās izmaiņas starptautiskā līmenī saistībā ar noziedzību vides jomā, tostarp ekociīdu;
10. mudina jaunattīstības valstis pievienoties abām ANO globālajām ūdens konvencijām, proti, ANO Ūdens konvencijai un ANO Ūdensteču konvencijai, un censties tās pilnībā īstenot kā svarīgus instrumentus, ar kuriem tiek atbalstīta diplomātija ūdens resursu jomā, miers un konfliktu novēršana, izmantojot pārrobežu sadarbību ūdens resursu jomā;
11. uzskata, ka tiesību uz ūdeni pilnīga īstenošana ir atkarīga no bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un klimata, un tādēļ prasa, lai ūdens resursu apsaimniekošana būtu vērsta

galvenokārt uz vidi, kas atspoguļo augu, dzīvnieku un cilvēku pamata vajadzības, un sociālajām interesēm, tostarp nabadzībā dzīvojošu cilvēku integrāciju darba tirgū, ienākumu palielināšanu un drošības nosacījumu uzlabošanu;

12. uzsver, ka uzlabota ūdensapgāde un sanitārija, kā arī labāka ūdens resursu apsaimniekošana valstīs var palielināt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un ievērojami veicināt nabadzības samazināšanu;
13. uzsver, ka ūdens un sanitārijas pieejamības jomā ir vajadzīgi proaktīvi pasākumi un ka ir nepieciešami uzticami un salīdzināmi rādītāji, lai novērtētu progresu vai regresu attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību;
14. uzsver, ka daži attīstības modeļi, kas atbalsta vērienīgus projektus un liela mēroga uzņēmējdarbību, negatīvi ietekmē ūdens pieejamību un kvalitāti visās valstīs, palielina konkurenci ūdens pieejamības jomā un saasina citus ar ūdeni saistītus konfliktus; uzstāj, ka šajā kontekstā ir svarīgi veikt ieguldījumus ilgtspējīgos dzeramā ūdens nodrošināšanas risinājumos, piemēram, ūdens ekosistēmu atjaunošanā, lai panāktu to labu veselības stāvokli, notekūdeņu attīrīšanā, jūras ūdens atsāļošanā piekrastes teritorijās un notekūdeņu sistēmu, apūdeņošanas un lauksaimniecības prakses uzlabošanā;
15. uzsver, ka ūdens resursu neefektīva apsaimniekošana un piesārņojums, ko rada atsevišķas ļaunprātīgas rūpnieciskās darbības, negatīvi ietekmē cilvēktiesību uz ūdeni un sanitāriju īstenošanu;
16. aicina Komisiju atturēt no tādas prakses, kas apdraud tiesības uz drošu un tīru dzeramo ūdeni un sanitāriju, un šādai praksei piemērot prasību veikt ietekmes uz vidi un cilvēktiesībām novērtējumus;
17. atzīst svarīgo darbu, ko veic vides tiesību aizstāvji, jo īpaši tie, kas aizstāv tiesības uz ūdeni, un atzīst nepieciešamību viņus proaktīvi atbalstīt, kā arī aizsargāt viņu dzīvību un drošību, un stingri nosoda tādus noziegumus kā slepkavības, nolaupīšanas, spīdzināšana, seksuāla un dzimumbalstīta vardarbība, draudi, aizskaršana, iebiedēšana, nomelnošanas kampaņas, kriminalizācija, tiesu iestāžu veikta vajāšana, piespiedu izlikšana un pārvietošana, ko veikuši valsts pārstāvji un nevalstiski dalībnieki, tostarp valdības un daudznacionāli uzņēmumi;
18. aicina ES atbalstīt īpaši nozīmīgo darbu, ko veic vides tiesību aizstāvji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas; mudina Komisiju, EĀDD un dalībvalstis pildīt saistības, kas paustas ES pamatnostādņēs par cilvēktiesību aizstāvjiem, un uzraudzīt un vērst uzmanību uz atsevišķiem gadījumiem, kuros iesaistīti vides cilvēktiesību aizstāvji (*EHRD*), jo īpaši Saharova balvas laureāti un finālisti, pret kuriem vērsti uzbrukumi par viņu lomu ūdens un kopējo labumu aizsardzībā;
19. uzsver, ka būtu jāveicina *EHRD* drošība un iespēja brīvi darboties bez vardarbības un aizskaršanas; sagaida, ka ES delegācijas noteiks par prioritāti atbalstu *EHRD* un sistemātiski un stingri reaģēs uz visiem draudiem vai uzbrukumiem pret viņiem vai viņu tuviniekiem, kā arī ziņos Parlamentam par to, kāda rīcība tiek veikta šādos gadījumos; aicina ES un tās dalībvalstis uzlabot *EHRD* paredzētos aizsardzības un risku novēršanas mehānismus; atkārtoti aicina izveidot saskaņotu ES sistēmu īstermiņa vīzu izdošanai, lai

varētu īslaicīgi pārvietot cilvēktiesību aizstāvjus, it īpaši tos, kuri strādā pie tā, lai veicinātu un aizsargātu vides tiesības vai pirmiedzīvotāju tiesības, kas ir īpaši apdraudētas;

20. prasa, lai valstis ievērotu tiesības uz sociālo protestu un tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos, jo īpaši saistībā ar iebildumiem pret tādiem projektiem, kuri apdraud cilvēktiesības uz dzeramo ūdeni un sanitāriju; šajā sakarībā aicina ES delegāciju un dalībvalstu vēstniecību amatpersonas, kā norādīts ES pamatnostādnēs par cilvēktiesību aizstāvjiem, apmeklēt cilvēktiesību aizstāvjus, kas atrodas apcietinājumā vai mājas arestā, un piedalīties viņu tiesas procesos kā novērotājiem;
21. atgādina, ka pirmiedzīvotāju tautām ir svarīga nozīme dabas resursu, tostarp ūdens, ilgtspējīgas apsaimniekošanas nodrošināšanā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā; aicina ES un tās dalībvalstis atzīt un aizsargāt pirmiedzīvotāju paražu tiesības uz viņu zemi un dabas resursiem, kā arī tiesības tos kontrolēt, kā to paredz ANO Deklarācija par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām un SDO Konvencija Nr. 169, kā arī ievērot brīvas, iepriekšējas un apzinātas piekrišanas principu; prasa dalībvalstīm, kuras to vēl nav izdarījušas, ratificēt SDO Konvenciju Nr. 169 par pirmiedzīvotāju un cilšu tautām; šajā sakarībā pauž īpašas bažas par būtisko ietekmi, ko konkrēti plaša mēroga projekti, tostarp infrastruktūras projekti, ieguves rūpniecības vai enerģijas ražošanas nozares projekti, rada attiecībā uz cilvēktiesībām, jo īpaši pirmiedzīvotāju cilvēktiesībām, uz ūdeni un sanitāriju; uzstāj, ka ir svarīgi nodrošināt, lai tiktu veikti patiesi un visaptveroši ietekmes uz cilvēktiesībām novērtējumi, godprātīgi tiktu rīkotas apspriedes ar skartajiem iedzīvotājiem un pilsoniskās sabiedrības grupām un attiecīgos gadījumos pirmiedzīvotāji pirms jebkādu plaša mēroga projektu uzsākšanas sniegtu brīvprātīgu, iepriekšēju un apzinātu piekrišanu; prasa valstiskiem un nevalstiskiem dalībniekiem izvairīties no darbībām, kas apdraud pirmiedzīvotāju, afrikāņu izcelsmes personu un zemnieku kopienu tiesības uz zemi, ūdeņiem, ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību, un prasa kompetentajām iestādēm juridiski atzīt šo iedzīvotāju tiesības, tostarp īpašumtiesības un nomas tiesības, un pienākumus; uzstāj, ka ir svarīgi rīkot atklātas, iekļaujošas un līdzdalīgas apspriedes saistībā ar svarīgiem publiskiem lēmumiem attiecībā uz ūdens resursu apsaimniekošanu;
22. aicina Komisiju rūpīgi pārbaudīt, vai infrastruktūras un energoprojekti, kuru finansēšanai izmanto dažādus sadarbībai attīstības jomā paredzētos un ārpolitikas instrumentus, tostarp arī ar Eiropas Investīciju bankas iesaisti, ievēro cilvēktiesības, tostarp cilvēktiesības uz ūdeni un sanitāriju, un IAM un nekaitē tiem, un neveicina pirmiedzīvotāju tautu izraidīšanu no to zemēm un teritorijām;
23. uzsver, ka lielāka uzmanība jāpievērš ilgtspējīgai un noturīgai ūdens un sanitārijas infrastruktūrai un kopienām, lai atbalstītu kopienas, īstenojot katastrofu riska mazināšanas pasākumus un izmantojot visus nepieciešamos ūdens riska kartēšanas instrumentus un agrīnās brīdināšanas sistēmas; aicina Komisiju atbalstīt iniciatīvu *Resilient Water Accelerator*;
24. nosoda joprojām pastāvošo dzimumu nevienlīdzību cilvēktiesību uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju īstenošanā un to, ka tā rezultātā notiek diskriminācija dzimuma dēļ; turklāt ar bažām norāda, ka šāda situācija postoši ietekmē sievietes tiesības, jo īpaši sievietes un meiteņu īpašo vajadzību dēļ attiecībā uz menstruālo higiēnu un veselību, un

apgrūtina sieviešu un meiteņu drošu un veselīgu dzīvi; uzsver, ka izmaksu ziņā pieejama piekļuve ūdenim un atbilstīgai sanitārijai un higiēnai (*WASH* iekārtām) ir būtisks priekšnoteikums sabiedrības veselībai un cilvēces attīstībai, tostarp meiteņu tiesību uz izglītību īstenošanai, un uzstāj, ka ES attīstības politikā īpaša prioritāte būtu jāpiešķir *WASH* sektoram jaunattīstības valstīs;

25. prasa aizsargāt sievietes un meitenes pret fiziskiem draudiem un uzbrukumiem, tostarp seksuālas vardarbības, laikā, kad viņas sagādā ūdeni mājāsaimniecībai un izmanto sanitārās telpas ārpus mājokļiem; prasa veikt pasākumus, lai samazinātu laiku, ko sievietes un meitenes pavada, gādājot ūdeni mājāsaimniecībai, un tādējādi novērstu vājo ūdens un sanitārijas pakalpojumu negatīvo ietekmi uz meiteņu piekļuvi izglītībai;
26. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ciešā koordinācijā ar ANO un starptautisko sabiedrību ir aktīvi jāsadarbojas ar ārvalstu atbalsta saņēmējiem, lai izskaustu ūdens trūkumu pasaulē, vienlaikus nodrošinot visiem atbilstīgu sanitāriju; aicina visas valstis izpildīt savas saistības saskaņā ar *CEDAW* un jo īpaši tās 14. pantu, kas paredz, ka konvencijas dalībvalstis nodrošina sievietēm, kuras dzīvo lauku apvidos, tiesības dzīvot pienācīgos apstākļos, tostarp izmantot sanitārijas un ūdensapgādes pakalpojumus;
27. aicina Komisiju un EĀDD piemērot pārveidojošu un interseksionālu dzimumsensitīvu pieeju ūdens resursu apsaimniekošanai un ūdensapgādes sanitārijas programmām un iekļaut politikas virzienus, kas papildināti ar konkrētiem rīcības plāniem un pienācīgu finansējumu saskaņā ar ES ārējās finansēšanas instrumentiem un Dzimumu līdztiesības rīcības plānu (*GAP III*), ES programmu dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm ārējās darbībās 2021.–2025. gadam; aicina veicināt sieviešu vadošo lomu un viņu pilnvērtīgu, efektīvu un vienlīdzīgu līdzdalību ūdens resursu apsaimniekošanas un sanitārijas pārvaldības lēmumu plānošanā, pieņemšanā un īstenošanā;
28. uzsver, ka piekļuve drošam dzeramajam ūdenim ir viena no būtiskākajām aktuālajām problēmām, jo īpaši tāpēc, ka gandrīz 60 % ūdenstilpju šķērso politiskās teritoriālās robežas; atgādina, ka Padome savos 2018. gada secinājumos nosodīja ūdens kā kara ieroča izmantošanu un uzskatīja, ka “tāpēc ūdens infrastruktūras iznīcināšanu, ūdens piesārņošanu vai ūdensteču novirzīšanu, ko veic nolūkā ierobežot vai nepieļaut piekļuvi ūdenim, varētu uzskatīt par starptautisko tiesību pārkāpumiem”; atgādina, ka tīša ūdens atņemšana, kuras rezultātā tiek iznīcināti civiliedzīvotāji, ir noziegums pret cilvēci saskaņā ar Starptautiskās Krimināltiesas statūtiem un ka to var uzskatīt arī par kara noziegumu, jo saskaņā ar 1949. gada Ženēvas konvencijām izdarīt uzbrukumus dzeramā ūdens iekārtām un krājumiem un apūdeņošanas iekārtām un tās iznīcināt ir aizliegts;
29. pauž nopietnas bažas par to, ka tiesību uz ūdeni un sanitāriju pārkāpumi okupētajās teritorijās ir vērsti uz to, lai pārvietotu cilvēkus no viņu teritorijām, un pauž bažas par to, ka tiek liegta piekļuve pienācīgai ūdensapgādei, ūdens resursiem un infrastruktūrai; atgādina, ka visām tautām, tostarp okupētajām tautām, ir suverēnas tiesības kontrolēt savas dabas bagātības; mudina okupācijas varas pārstāvjus nekavējoties veikt pasākumus, lai nodrošinātu piekļuvi ūdenim un taisnīgu ūdens sadali okupētajās teritorijās dzīvojošajiem iedzīvotājiem, un jo īpaši saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas 2018. gada 20. decembra Rezolūciju Nr. 73/255 garantēt, lai okupētajās teritorijās dzīvojošie iedzīvotāji varētu kontrolēt savus ūdens resursus, tostarp ūdens

resursu apsaimniekošanu, ieguvī un sadali;

30. aicina ES izstrādāt politisku stratēģiju, lai atvieglotu risinājumus šajās jomās un mudinātu valstis, kas atrodas svarīgākajās ar ūdeni saistītajās konfliktu zonās, parakstīt Ūdens konvenciju;
31. pauž nopietnas bažas par to, ka bēgļu nometnēs trūkst piekļuves ūdenim un sanitārijai; uzsver, ka valstīm ir pienākums nodrošināt bēgļu tiesības uz sanitāriju un ūdeni;
32. uzsver — lai gan ūdens reizēm var būt konfliktu iemesls, tam var būt arī pozitīva nozīme miera un sadarbības veicināšanā; atbalsta ES diplomātisko iesaisti ar robežšķērsojošām ūdenstilpēm saistītajā sadarbībā kā instrumentu miera, drošības un stabilitātes veicināšanai un uzsver to, cik būtiska nozīme ir integrētai ūdens resursu apsaimniekošanai, kā arī uzsver nepieciešamību palielināt papildināmību starp darbībām humānās palīdzības, attīstības un miera veidošanas jomā, lai nodrošinātu aktuālās vajadzības un savlaicīgāk iejauktos nolūkā risināt pamatcēloņus un novērst humanitārās krīzes, kas saistītas ar ūdensapgādi un sanitāriju;
33. uzsver, ka uzņēmumiem visā pasaulē ir jānodrošina, lai to darbības nepārkāptu un neliegtu cilvēktiesības uz dzeramā ūdens pieejamību atbilstīgi ANO Vadošajiem principiem uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām un ANO deklarācijām, paktiem un līgumiem, kuros šīs tiesības ir iekļautas; turklāt aicina valstis censties sasniegt 6. IAM noteiktos mērķrādītājus un pieņemt tiesību aktus, kas nodrošinātu to, ka uzņēmumi neapdraud vienlīdzīgu piekļuvi pienācīgai ūdensapgādei; mudina ES un tās dalībvalstis konstruktīvi iesaistīties darbā, ko cilvēktiesību kontekstā veic ANO Starpvaldību darba grupa jautājumos par transnacionālām korporācijām un citiem uzņēmumiem, lai izveidotu starptautisku saistošu instrumentu, kas saskaņā ar starptautiskajām cilvēktiesībām reglamentētu transnacionālu korporāciju un citu uzņēmumu darbību;
34. aicina ES delegācijas un dalībvalstu misijas trešās valstīs būt īpaši modrām attiecībā uz uzņēmumiem (tostarp uzņēmumiem, kas atrodas ES), kuri varētu liegt vai apdraudēt tiesību uz ūdeni un sanitāriju izmantošanu; uzsver, ka šādos pārkāpumos cietušajām personām ir jābūt pieejamiem efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem vai citiem piemērotiem līdzekļiem, kā arī sūdzību mehānismiem;
35. uzsver, ka Eiropas uzņēmumiem arī tad, kad tie darbojas trešās valstīs, ir jāpilda tāds pats juridisks pienākums attiecībā uz uzņēmumu stiprināšanu un pienācīgu rūpību, kas tiem ir jāpilda ES; uzsver, ka ir svarīgi novērst, risināt un mazināt jebkādu negatīvu ietekmi uz cilvēktiesībām uz ūdeni un pienācīgu sanitāriju obligātās pienācīgas rūpības satvarā; aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt un izpētīt to, kā sniegt vairāk informācijas un nodrošināt pārredzamību patērētājiem par produktu ietekmi uz ūdens resursiem ilgtspējas aspektā, tostarp attiecībā uz ūdens izmantojuma pēdu;
36. uzsver to, ka, kā to norādījuši vairāki ANO eksperti, ūdens pārāk bieži tiek uzskatīts par precī, neņemot vērā plašākus sociālos un kultūras apsvērumus, pārkāpjot cilvēka pamattiesības un tādējādi veicinot vides degradāciju un saasinot nabadzīgāko un visvairāk atstumtāko sabiedrības locekļu neaizsargātību, un tas ir pretrunā IAM; atgādina, ka ūdensapgāde un sanitārija ir vispārējas nozīmes pakalpojumi, nevis preces — tās nav ne luksusa preces, ne patēriņa preces, tāpēc tās nedrīkst tirgot kā preces; uzsver, ka ūdens resursi ir ierobežoti, un aicina Komisiju un dalībvalstis veikt

profilakses pasākumus, lai cīnītos pret vispārēju ūdens trūkumu un atbalstītu trešās valstis, veicot pasākumus ūdens trūkuma novēršanai;

37. aicina valstis pieņemt juridiskus pasākumus, lai novērstu, ka uz ūdeni attiecas finanšu spekulācijas nākotnes līgumu tirgos, un veicināt atbilstīga ūdens un sanitārijas pakalpojumu pārvaldības satvara izveidi saskaņā ar pieeju, kas galvenokārt balstīta cilvēktiesībās un vispārēju interešu apsvērumos; aicina ES un valstu valdības veicināt un atbalstīt tādu neatkarīgu ūdens resursu regulatīvo struktūru darbību, kas var palīdzēt panākt cilvēktiesību standartu ievērošanu;
38. atgādina, ka saskaņā ar ES Ūdens pamatdirektīvu ūdens nav tikai komercprodukts, bet gan sabiedriska labums, kas nepieciešams cilvēka dzīvībai un cieņai; norāda, ka ūdensapgādes pakalpojumi ir vispārējas nozīmes un īpaša rakstura pakalpojumi, kas tāpēc galvenokārt ir sabiedrības interesēs; atgādina, ka cilvēktiesību uz dzeramo ūdeni un sanitāriju ievērošana attiecīgajās valstīs ir svarīga ES ārpolitikai un tādiem instrumentiem kā tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumi un Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments “Eiropa pasaulē”, kā arī Eiropas uzņēmumu darbībām;
39. uzsver, ka ūdens ir kopējs sabiedriskais labums un ka ir jāgarantē pietiekama, pastāvīga un kvalitatīva ūdensapgāde; aicina valstis un līdzekļu devējus spēcīgāk veicināt ūdensapgādes un sanitārijas nodrošināšanu kā svarīgus visiem paredzētus sabiedriskos pakalpojumus, veicot ieguldījumus, kas ļautu gan uzlabot piekļuvi ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas pakalpojumiem, gan uzturēt esošo infrastruktūru, pakalpojumu sniegšanu un izmantošanu; uzskata, ka ieguldījumi ūdensapgādes sistēmu kapacitātes un pārvaldības, kā arī to ekspluatācijas un uzturēšanas stiprināšanā ir galvenais priekšnosacījums spēcīgu un ilgtspējīgu ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumu izveidei;
40. aicina ES atbalstīt trešo valstu darbības, kuru mērķis ir garantēt vispārēju un nediskriminējošu piekļuvi ūdenim un sanitārajām labierīcībām un garantēt iztikai vajadzīgo ūdensapgādes minimumu mājāsaimniecībām, kuras ir ekonomiski vai sociāli neaizsargātas;
41. aicina ES arī ieguldīt dabisko ekosistēmu (tostarp mežu, palieņu, mitrāju u. c.) aizsardzībā un atjaunošanā, kas bieži vien nodrošina izmaksu ziņā efektīvākus un ilgtspējīgākus ūdens apsaimniekošanas risinājumus nekā tradicionālie infrastruktūras aizsardzības līdzekļi saistībā ar ūdens uzglabāšanu, ūdens attīrīšanu, erozijas kontroli un mēreniem un ekstrēmiem laikapstākļu notikumiem;
42. mudina valstis pieņemt modeli, kas ir vispiemērotākais ūdens un sanitārijas nodrošināšanai, un iesaistīties pārredzamā un stabilā procesā, lai uzlabotu cilvēktiesību uz ūdeni un sanitāriju efektīvu īstenošanu savās sabiedrībās; aicina valdības palielināt publiskos ieguldījumus ilgtspējīgā ar ūdeni saistītā infrastruktūrā un aizsargāt ūdeni kā būtisku sabiedrisko labumu;
43. norāda, ka ūdens izmantošana ir jāsaista ar to jauno tehnoloģiju izmantošanu, kas paredzētas saglabāšanai, ūdens piesārņojuma samazināšanai un notekūdeņu reciklēšanai, lai uzlabotu to, kā notiek ūdens piegāde un attīrīšana un notekūdeņu likvidēšana;

44. aicina ES atbalstīt ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu lauksaimniecības nozarē, kur izmanto vairāk nekā 70 % ūdens resursu, ieguldot ilgtspējīgās apūdeņošanas un ūdens uzglabāšanas sistēmās, optimizējot un samazinot saldūdens izmantošanu lauksaimniecībā visā piegādes ķēdē, samazinot pārtikas izšķērdēšanu un ar mitrāju atjaunošanu veicinot agroekoloģiju, kā arī, ja iespējams, samazinot tādu pesticīdu un mēslošanas līdzekļu izmantošanu, kas rada ūdens piesārņojuma risku, jo īpaši gruntsūdeņos;
45. atgādina, ka ūdens pieejamība ir saistīta arī ar enerģijas patēriņu gan ražošanas, gan ieguves ziņā; šajā sakarībā uzsver, ka ir svarīgi veicināt energopārvaldības uzlabošanu, kā arī attīrītu notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus, lai samazinātu saldūdens patēriņu, izmantojot notekūdeņu attīrīšanu;
46. aicina Pasaules Banku un Starptautisko Valūtas fondu, piešķirot dotācijas, aizdevumus un tehnisko palīdzību, izvairīties no tādu nosacījumu stimulēšanas, kas liek valdībām privatizēt ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumus;
47. aicina Komisiju nodrošināt atbilstīgu finansiālo atbalstu spēju veidošanas pasākumiem ūdens jomā, sadarbojoties ar pastāvošajām starptautiskajām platformām un iniciatīvām; atbalsta ANO Attīstības programmas aizsākto solidaritātes platformu *Global Water*, lai iesaistītu vietējās pašvaldības ar ūdens problēmām saistīto risinājumu rašanā; atzinīgi vērtē ANO 2023. gada ūdens resursu konferenci kā iespēju izstrādāt starpnozaru pieejas, lai sasniegtu ar ūdens resursiem saistītos mērķuzdevumus un mērķus un atkal panāktu virzību uz 6. IAM sasniegšanu;
48. aicina Komisiju un EĀDD mudināt trešās valstis piešķirt ieinteresētajām personām, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijām, pirmiedzīvotājiem un vietējām kopienām, kas strādā pie tā, lai novērstu tiesību uz ūdeni un sanitāriju pārkāpumus, pienācīgus resursus un piekļuvi attiecīgajai informācijai, un vajadzības gadījumā dot tām iespēju jēgpilni piedalīties ar ūdeni saistītu lēmumu pieņemšanas procesos, lai nodrošinātu, ka tās iesaistās uz informāciju un rezultātiem orientētā devumā ūdens politikas izstrādē un īstenošanā; uzskata, ka, īstenojot cilvēktiesības uz dzeramo ūdeni, ir ļoti svarīgi visos līmeņos veicināt un stiprināt cilvēktiesību ekspertu, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un kopienu pārstāvju tīklus, un šajā sakarībā aicina valdības izstrādāt mehānismus iekļaujošai ūdens apsaimniekošanas sistēmai;
49. aicina ES palīdzēt trešām valstīm ievērot, īstent un veicināt darba ņēmēju tiesības notekūdeņu attīrīšanas nozarē, tostarp viņu tiesības uz cieņu, drošību un veselību un tiesības apvienoties;
50. uzsver, ka nabadzībā dzīvojoši cilvēki, jo īpaši sievietes un meitenes, minoritātes un cilvēki ar fizisko invaliditāti un/vai garīga rakstura traucējumiem, no ūdens un sanitārijas trūkuma cieš vissmagāk; uzsver, ka nevienlīdzību attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību bieži izraisa sistēmiska nevienlīdzība vai atstumtība; aicina valdības uzraudzīt nevienlīdzību attiecībā uz piekļuvi ūdenim un sanitārijai un veikt izšķirošus pasākumus, lai veicinātu ieguldījumus sanitārijas un apgādes sistēmās, tostarp publiskajās sistēmās, veicinot efektivitāti un ūdens kā ierobežota resursa saglabāšanu; turklāt aicina valdības garantēt nediskriminējošu piekļuvi ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumiem kā sabiedriskajam labumam, nodrošinot to sniegšanu visiem

iedzīvotājiem, jo īpaši par prioritāti nosakot pieejamības nodrošināšanu sievietēm, meitenēm un neaizsargātām grupām, lai novērstu sistēmisko atstumtību un diskrimināciju; mudina iestādes pārskatīt savu tiesisko regulējumu, politiku un praksi ūdens resursu jomā, ņemot vērā cilvēktiesību principus un standartus, lai palīdzētu virzīt darbības, kuru mērķis ir novērst šķēršļus progresam;

51. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Ārlietu komitejai

par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija
(2021/2187(INI))

Atzinuma sagatavotājs (*): *Stéphane Bijoux*

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

IEROSINĀJUMI

Attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Ārlietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā saskaņā ar ANO datiem aptuveni 2,2 miljardiem cilvēku nav pieejams drošs dzeramais ūdens un 4,2 miljardiem cilvēku trūkst sanitārijas pakalpojumu;
- B. tā kā 129 valstu pašreizējā virzība ir tāda, kas neļaus tām līdz 2030. gadam nodrošināt ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, jo īpaši tādos reģionos kā Rietumāzija un Dienvidāzija, un Ziemeļāfrika, kur ūdens resursu noslodze ir ļoti augsta — vairāk nekā 70 %, savukārt Dienvidaustrumāzijā, Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, kā arī Subsahāras Āfrikā no 2017. gada līdz 2018. gadam ūdens resursu noslodzes līmenis palielinājās;
- C. tā kā tiek lēsts, ka līdz 2050. gadam 25 % pasaules iedzīvotāju dzīvos valstīs, kurās hroniski un periodiski trūks saldūdens;
- D. tā kā laikposmā no 1970. līdz 2015. gadam dabisko mitrāju platības samazinājās par 35 %;
- E. tā kā tiek prognozēts, ka līdz 2040. gadam pieprasījums pēc ūdens pasaulē pārsniegs piedāvājumu par 40 %;
- F. tā kā ES ir lielākais virtuālā ūdens “importētājs” pasaulē, ņemot vērā to, ka uzņēmumi ES ir veikuši ieguldījumus gandrīz 6 miljonus hektāru zemes ārpus ES, cita starpā lauksaimniecības, biodegvielas un lopkopības jomā;
- G. tā kā ūdens trūkums apdraud nodrošinātību ar pārtiku un rada slimības, ko izraisa piesārņots ūdens, piemēram, holeru, vēdertīfu vai diareju;
- H. tā kā Āfrikas pilsētu iedzīvotāju skaits ir 567 miljoni un tas turpina strauji palielināties; tā kā kontinentā notiks visstraujākā pilsētu izaugsme pasaulē;

- I. tā kā visā Āfrikā pilsētas saskaras ar pieaugošām ūdens problēmām, jo īpaši sakarā ar sliktu pilsētplānošanu, finansiāli nepieejamu, neuzticamu un nedrošu piekļuvi ūdenim un sanitārijai, vides degradāciju un ūdens piesārņojumu;
- J. tā kā saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas un UNICEF datiem 2019. gadā diviem no pieciem Subsahāras Āfrikā dzīvojošiem bērniem skolā nebija dzeramā ūdens pamatpakalpojumu;
- K. tā kā saskaņā ar nesenu Pasaules Bankas ziņojumu klimata pārmaiņu rezultātā līdz 216 miljoniem cilvēku varētu kļūt par iekšzemes migrantiem;
- L. tā kā 125 no 154 jaunattīstības valstīm saskaņā ar 13. ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) saldūdens resursus un sauszemes un mitrāju ekosistēmas ir noteikušas par augstākajām prioritātēm savos nacionālajos klimatadaptācijas plānos;
- M. tā kā Padomes 2021. gada 19. novembra secinājumos par diplomātiju ūdens resursu jomā ES ārējā darbībā ir uzsvērts, ka “[ū]dens ir cilvēka izdzīvošanas un cilvēka cienīgas dzīves priekšnoteikums, un tas ir gan sabiedrības, gan vides noturīguma būtisks pamats”;
- N. tā kā universālas, droši pārvaldītas ūdensapgādes un sanitārijas nodrošināšana laikposmā no 2021. gada līdz 2040. gadam sniegtu neto ieguvumus attiecīgi no 37 miljardiem USD līdz 86 miljardiem USD gadā;
- O. tā kā Covid-19 pandēmija ir akcentējusi nepieciešamību paātrināt progresu ūdens, sanitārijas un higiēnas (*WASH*) jomā skolās;
- P. tā kā pašreiz visā pasaulē vērojamais dambju būvniecības pieaugums, kas saistīts ar enerģijas ražošanu un ūdensapgādi apūdeņošanai, rada bažas par ūdens pieejamību, tostarp jautājumu par ūdens uzkrājumu iztvaikošanu;
- Q. tā kā veselīgas ekosistēmas ļauj uzlabot ūdens daudzumu un kvalitāti, vienlaikus palielinot noturību pret klimata pārmaiņām,
1. atkārtoti apstiprina, ka piekļuve drošam, tīram, pieejamam un cenas ziņā pieņemamam ūdenim un sanitārijai ir vitāli svarīgas prasības un cilvēka pamattiesības, kā atkārtoti norādīts ANO Ģenerālās asamblejas 2010. gada 28. jūlija Rezolūcijā 64/292;
 2. uzsver — lai nodrošinātu ūdens pieejamību, ir vajadzīga daudzozaru pieeja, kurā iesaistītas daudzas ieinteresētās personas, stingra apņemšanās sadarboties ar visiem attiecīgajiem partneriem un laba pārvaldība;
 3. norāda, ka ūdens pieejamība ir cieši saistīta ar veselību un izglītību, jo īpaši attiecībā uz sievietēm, un ar ūdeni saistītu ekosistēmu aizsardzību un atjaunošanu, un tā ir arī saistīta ar piekļuvi zemei, tiesībām uz zemi, kurām jābūt juridiski īstenojamām, un nodrošinātību ar pārtiku, kā arī ar piekļuvi enerģijai un drošību;
 4. uzsver, ka uzlabota ūdensapgāde un sanitārija, kā arī labāka ūdens resursu apsaimniekošana valstīs var palielināt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un ievērojami veicināt nabadzības samazināšanu;

5. uzsver, ka ūdens ir jāuzskata par globālu sabiedrisko labumu, nevis par preci;
6. aicina ES attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību savā ārējā darbībā saskaņā ar ANO paziņoto rīcības desmitgadi ūdens jomā (2018–2028) un nākamajā Pasaules ūdens forumā Dakārā, augsta līmeņa starptautiskajā konferencē par ūdeni, kas notiks Dušanbē 2022. gadā, un ANO augsta līmeņa konferencē par ūdens resursu desmitgadi, kas notiks Ņujorkā 2023. gadā, veicināt uz cilvēktiesībām balstītu pieeju, lai turpinātu darbu pie 6. IAM par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju un sniegtu iespēju visām valstīm līdz 2030. gadam nediskriminējošā veidā sasniegt visus šā mērķa uzdevumus attiecībā uz visiem, vienlaikus novēršot nevienlīdzību attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību, kas skar neaizsargātas un marginalizētas grupas;
7. pauž bažas par to, ka jaunattīstības valstīs piekļuve dzeramajam ūdenim un sanitārijai tā fiziska trūkuma, piesārņojuma vai atbilstīgas infrastruktūras trūkuma un sliktas pārvaldības dēļ ir būtiski ierobežota (tikai katram otrajam iedzīvotājam ir šāda piekļuve) un Subsahāras Āfrikā tā ir ārkārtīgi ierobežota (tikai 1 no 8 iedzīvotājiem lauku apvidos ir šāda piekļuve);
8. uzsver, ka sakarā ar Āfrikā strauji pieaugošo iedzīvotāju skaitu un mainīgo pilsētvidi ir nepieciešama steidzama rīcība, lai veidotu ūdens noturību; uzsver dziļo nevienlīdzību attiecībā uz piekļuvi pamata infrastruktūrai, kas rada nesamērīgu ar ūdeni saistītu slogu pilsētu nabadzīgajiem iedzīvotājiem;
9. norāda, ka tīra ūdens, labas higiēnas un sanitārijas pakalpojumi ir būtiski ilgtspējīgai izaugsmei un visneaizsargātāko kopienu noturības veidošanai; tādēļ aicina ES palielināt savu tehnisko un finansiālo atbalstu, lai palīdzētu jaunattīstības valstu pilsētas padarīt noturīgākas pret satricinājumiem saistībā ar ūdensapgādi, cita starpā izmantojot ilgtspējīgu pilsētplānošanu un vienlaikus nodrošinot labāku to lauku iedzīvotāju integrāciju, kuri pārceļas uz pilsētvidi;
10. aicina veikt steidzamus pasākumus pēc Covid-19 pandēmijas un ņemot vērā arvien pieaugošo ar klimata pārmaiņām saistīto dabas katastrofu skaitu, tostarp pieaugošo plūdu apmēru un biežumu, sausumu, paaugstināto ūdens temperatūru un izšķīdušā skābekļa līmeņa samazināšanos, jūras līmeņa celšanos un ūdens kvalitātes pasliktināšanos, kuru izraisa pieaugošais piesārņojums un kontaminācija, ko cita starpā rada lauksaimniecības virszemes noteces ūdeņi, neattīrīti rūpnieciskie un sadzīves notekūdeņi un atmežošana; turklāt aicina ūdens un sanitārijas pieejamību noteikt par prioritāti jaunattīstības valstīs, jo īpaši vismazāk attīstītajās valstīs un mazajās salu jaunattīstības valstīs, cita starpā humanitārā kontekstā, jo šī pieejamība ir viens no galvenajiem cilvēces attīstības elementiem;
11. uzsver, ka jaunattīstības valstīs trūkst finansējuma un publisko ieguldījumu ūdensapgādes un ilgtspējīgas infrastruktūras jomā; aicina dalībvalstis un starptautiskās organizācijas nodrošināt finanšu resursus palīdzībai saistībā ar spēju veidošanu un tehnoloģiju nodošanu jaunattīstības valstīm, lai nodrošinātu visiem un jo īpaši visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem drošu, tīru, pieejamu un cenas ziņā pieņemamu dzeramo ūdeni, higiēnas pakalpojumus un sanitāriju;
12. uzsver, ka ūdens un sanitārijas pieejamības jomā ir vajadzīgi proaktīvi pasākumi un ka ir nepieciešami uzticami un salīdzināmi rādītāji, lai novērtētu progresu vai regresu

attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību;

13. uzsver, ka lielāka uzmanība jāpievērš ilgtspējīgai un noturīgai ūdens un sanitārijas infrastruktūrai un kopienām, izmantojot katastrofu riska mazināšanas elementus, kā arī visus nepieciešamos ūdens riska kartēšanas instrumentus un agrīnās brīdināšanas sistēmas; aicina Komisiju atbalstīt iniciatīvu *Resilient Water Accelerator*;
14. uzsver, ka dzīvību glābjošas humānās palīdzības pasākumi ir jāsaista ar visiem pieejamu ilgtspējīgu ūdens un sanitārijas sistēmu attīstību; uzsver, ka ir svarīgi mobilizēt finanšu resursus un tehnisko palīdzību, lai veicinātu spēju veidošanu nolūkā nodrošināt vissteidzamākās vajadzības, sniedzot būtiskus ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumus krīžu laikā;
15. atgādina, ka laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam Komisija ūdens resursu jautājumiem mobilizēja gandrīz 2,6 miljardus EUR, un aicina turpināt centienus Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (*NDICI*) ietvaros, pārsniedzot 20 %, kas paredzēti izdevumiem saistībā ar cilvēces attīstību, vienlaikus nodrošinot, ka nemainīga daļa no 30 %, kas atvēlēti cīņai pret klimata pārmaiņām, tiek piešķirta ūdens un sanitārijas infrastruktūras stiprināšanai, lai izskaustu ūdens un sanitārijas trūkumu;
16. aicina ES sniegt labāku atbalstu jaunattīstības valstīm, veicot ieguldījumus attiecīgajās iestādēs, spējās, pārvaldības struktūrās un procesos, lai nodrošinātu kvalitatīvas un ilgtspējīgas sanitārijas un notekūdeņu apsaimniekošanas spējas un pakalpojumus, un ieguldīt līdzekļus ūdens piesārņojuma un kontaminācijas riska samazināšanā, notekūdeņu reciklēšanas tehnoloģiju izstrādē, kā arī inovatīvu risinājumu izstrādē ūdens ieguves vietu un roku mazgāšanas iekārtu izveidei un pārvaldībai un veselīgas higiēnas prakses veicināšanai;
17. aicina ES arī ieguldīt dabisko ekosistēmu (tostarp mežu, palieņu, mitrāju u. c.) aizsardzībā un atjaunošanā, kas bieži vien nodrošina izmaksu ziņā efektīvākus un ilgtspējīgākus ūdens apsaimniekošanas risinājumus nekā tradicionālie infrastruktūras aizsardzības līdzekļi saistībā ar ūdens uzglabāšanu, ūdens attīrīšanu, erozijas kontroli un mēreniem un ekstrēmiem notikumiem;
18. aicina ES maksimāli palielināt palīdzības ietekmi cilvēces attīstības jomā, nodrošinot, ka *WASH* pakalpojumi tiek integrēti visās ar veselību, uzturu, izglītību, invaliditāti un dzimumu līdztiesību saistītajās programmās un stratēģijās, iekļaujot ūdens, sanitārijas un higiēnas mērķus un rādītājus;
19. aicina ES atbalstīt publisko ūdens resursu apsaimniekošanu jaunattīstības valstīs un uzsver, ka ir svarīgi, lai ES oficiālā attīstības palīdzība ūdens, sanitārijas un higiēnas jomā tiktu novirzīta valstīm un kopienām ar viszemākajiem ienākumiem;
20. vērš uzmanību uz nozīmīgo ģeostratēģisko dimensiju un drošības jautājumiem saistībā ar ūdeni; uzsver, ka saistībā ar ūdens pieejamību var izcelties pēkšņi ar ūdeni saistīti konflikti un kari, kas var izraisīt miljoniem cilvēku bojāeju un migrācijas, jo īpaši piespiedu pārvietošanas, pieaugumu sausuma, pārtikas nodrošinājuma trūkuma vai bada dēļ;

21. ar bažām norāda, ka daudzviet pasaulē attiecībā uz pārrobežu upēm, ezeriem un ūdens nesējslāņiem nav sadarbības mehānismu vai arī tie ir pārāk vāji, lai risinātu pieaugošās ar ūdeni saistītās problēmas;
22. uzsver ieguvumus, ko sniedz uzlabota pārrobežu sadarbība ūdens resursu jomā un stingrāka ūdens sistēmu pārvaldība, lai veicinātu ūdens, pārtikas, enerģijas un ekosistēmu saikni, novērstu konfliktus un nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ekosistēmu aizsardzību;
23. aicina Komisiju atbalstīt diplomātiju ūdens resursu jomā un veicināt reģionālo sadarbību minētajā jomā, jo īpaši attiecībā uz 286 pārrobežu upju baseinu ūdens resursu kopīgu apsaimniekošanu; turklāt aicina izstrādāt politikas nostādnes un darbības programmas, ar kurām risinātu ar pārrobežu upju baseiniem saistītos drošības, pārtikas, pārvaldības un vides jautājumus, lai nodrošinātu ūdens resursu ziņā drošu un noturīgu nākotni šajās teritorijās;
24. mudina jaunattīstības valstis pievienoties abām ANO globālajām ūdens konvencijām, proti, ANO Ūdens konvencijai un ANO Ūdensteču konvencijai, un censties tās pilnībā īstenot kā svarīgus instrumentus, lai atbalstītu diplomātiju ūdens resursu jomā, mieru un konfliktu novēršanu, izmantojot pārrobežu sadarbību ūdens resursu jomā;
25. uzsver, ka ir jārisina jautājums par konkurējošajiem un pieaugošajiem pieprasījumiem pēc ūdens resursiem; aicina atbalstīt Eiropas komandu, lai stiprinātu koordinētu, saskaņotu, integrētu un ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu jaunattīstības valstīs attiecībā uz tā dažādajiem izmantošanas veidiem (lauksaimniecība, pārtikas ražošana, sanitārija un veselības aprūpe, higiēna, enerģijas ražošana, konkurējošas rūpniecības prasības u. c.), jo īpaši ņemot vērā ūdensapgādes neparedzamības palielināšanos klimata pārmaiņu rezultātā;
26. atgādina, ka koordinētai, integrētai un ilgtspējīgai ūdens resursu apsaimniekošanas politikai vajadzētu būt pārredzamai un iekļaujošai un tai būtu jāveicina daudzu ieinteresēto personu līdzdalība visās nozarēs un visos līmeņos; uzsver, ka ir svarīgi veikt novērtējumu par to, kā lauksaimniecības un enerģētikas investīciju projekti ietekmē cilvēktiesības;
27. norāda, ka ūdens izmantošana ir jāsaņā ar to jauno tehnoloģiju izmantošanu, kas paredzētas saglabāšanai, ūdens piesārņojuma samazināšanai un notekūdeņu reciklēšanai, lai uzlabotu to, kā notiek ūdens piegāde un attīrīšana un notekūdeņu likvidēšana;
28. aicina ES atbalstīt ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanu lauksaimniecības nozarē, kur izmanto vairāk nekā 70 % ūdens resursu, ieguldot ilgtspējīgās apūdeņošanas un ūdens uzglabāšanas sistēmās, optimizējot un samazinot saldūdens izmantošanu lauksaimniecībā visā piegādes ķēdē, samazinot pārtikas izšķērdēšanu un ar mitrāju atjaunošanu veicinot agroekoloģiju, kā arī, ja iespējams, samazinot tādu pesticīdu un mēslošanas līdzekļu izmantošanu, kas rada ūdens piesārņojuma risku, jo īpaši gruntsūdeņos;
29. atgādina, ka ūdens pieejamība ir saistīta arī ar enerģijas patēriņu gan ražošanas, gan ieguves ziņā; šajā sakarībā uzsver, ka ir svarīgi veicināt energopārvaldības uzlabošanu,

kā arī attīrītu notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus, lai samazinātu saldūdens patēriņu, izmantojot notekūdeņu attīrīšanu;

30. aicina ieviest efektīvus pārskatatbildības mehānismus visiem ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu, ka tie ievēro cilvēktiesības un neveic cilvēktiesību pārkāpumus vai aizskārumus;
31. uzsver nepieciešamību tiesības uz ūdeni iekļaut tirdzniecības nolīgumos ar trešām valstīm un noteikt juridiski saistošus pienākumus ES uzņēmumiem trešās valstīs ievērot, piemēram, Dzeramā ūdens direktīvu, arī tad, ja tie darbojas ārvalstīs;
32. uzsver, ka ES uzņēmumiem, kas veic ieguldījumus jaunattīstības valstīs, būtu jāatturas no spiediena izdarīšanas uz vietējiem ūdens resursiem un zemēm, jo īpaši lauksaimniecības un rūpniecības nozarēs, un jāizvairās no spekulācijām saistībā ar ūdeni; vienlaikus uzsver, ka saistībā ar nepieciešamību nodrošināt ekonomisko attīstību nevajadzētu šīm valstīm radīt stimulu koncentrēties uz darbībām ar intensīvu ūdens patēriņu, kas varētu apdraudēt ūdens pieejamību to iedzīvotājiem;
33. ņem vērā privātā sektora potenciālu ūdensapgādes jomā un aicina pastiprināt sadarbību ar MVU un vietējiem uzņēmumiem, kas var izmantot vērtīgus risinājumus un inovatīvas pieejas projektēšanā, būvniecībā vai atjaunošanā esošo ūdens pakalpojumu jomā vai citos ar ūdeni saistītos projektos;
34. aicina ES un tās dalībvalstis nodrošināt, ka lielie uzņēmumi un to attiecīgie apakšuzņēmēji attiecībā uz sadarbību ūdens resursu jomā ievēro pienācīgas rūpības stratēģijas un ziņošanas pienākumus (saskaņā ar ES standartiem); aicina tiesību akta priekšlikumā par pienācīgu rūpību uzņēmumu darbībā ņemt vērā tiesības uz piekļuvi ūdenim un citas cilvēka pamattiesības;
35. atgādina, ka risinājumi un programmas ir efektīvāki, ja tos izstrādā, izmantojot vietējās zināšanas un kopienas līdzdalību; tādēļ uzsver, ka ir jāatbalsta mazi un vietējā līmenī īstenoti projekti, kam ir tieša ietekme uz to, lai nodrošinātu un uzlabotu ūdens un sanitārijas pieejamību iedzīvotājiem, cita starpā lauku apvidos un no jūras resursiem atkarīgās piekrastes kopienās;
36. mudina īpašu uzmanību pievērst sievietēm un meitenēm jaunattīstības valstīs, jo viņas bieži saskaras ar sevišķiem šķēršļiem attiecībā uz ūdens un sanitārijas pieejamību tādējādi, ka lielākai daļai no viņām ir jārūpējas par ūdens sagādi tā vietā, lai apmeklētu skolu, un, no otras puses, viņas ir spiestas pamest skolu, ja tajā nav pieejamas piemērotas tualetes;
37. uzsver, ka ūdens nepieejamība var radīt būtiskus šķēršļus sieviešu un meiteņu tiesībām uz izglītību, veselību, cieņu, uzturu un drošību, kā arī viņu politisko un ekonomisko līdzdalību; aicina ES atbalstīt sievietes, tostarp diskriminācijai pakļautas pie minoritātēm piederošas sievietes, aizstāvot viņu tiesības uz ūdeni, un nodrošināt viņu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā attiecībā uz projektiem, kas saistīti ar ūdens pieejamību;
38. atgādina, ka piekļuve drošiem un uzlabotiem ūdens avotiem ir būtiska bērniem, kurus īpaši apdraud higiēnas trūkums, nepietiekams uzturs un ar ūdeni saistītas slimības;

39. aicina ES saskaņā ar rīcības principiem, kas izklāstīti ES pamatnostādnēs par cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību, nodrošināt vides cilvēktiesību aizstāvju, jo īpaši pirmiedzīvotāju cilvēktiesību aizstāvju un zemes aizstāvju, aizsardzību, kuri var tikt apdraudēti, diskriminēti, vajāti, krimināli sodīti un nogalināti un kuriem var būt svarīga loma attiecībā uz ūdens pieejamību jaunattīstības valstīs;
40. aicina ES veicināt ekocīda atzīšanu par starptautisku noziegumu;
41. aicina Komisiju regulāri ziņot Parlamentam par to, kā tiek īstenotas ES cilvēktiesību pamatnostādnes par drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, sniedzot konkrētus piemērus par veiktajām darbībām un to ietekmi.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	28.2.2022
Galīgais balsojums	+: 25 -: 1 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Barry Andrews, Eric Andrieu, Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	María Soraya Rodríguez Ramos, Caroline Roose

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

25	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Dominique Bilde, Gianna Gancia
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, María Soraya Rodríguez Ramos
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	12.9.2022
Galīgais balsojums	+: 50 -: 3 0: 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Pedro Marques, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Manu Pineda, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Engin Eroglu, Markéta Gregorová, Robert Hajšel, Andrzej Halicki, Javi López, Alessandra Moretti, Javier Zarzalejos
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Janina Ochojska, Sira Rego, Karlo Ressler, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo, Bettina Vollath

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

50	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Andrzej Halicki, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Leopoldo López Gil, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Karlo Ressler, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko
RENEW	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Bernard Guetta, Urmas Paet, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Robert Hajšel, Dietmar Köster, Javi López, Pedro Marques, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Bettina Vollath
THE LEFT	Manu Pineda, Sira Rego, Eugenia Rodríguez Palop, Helmut Scholz, Miguel Urbán Crespo
VERTS/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Markéta Gregorová, Mounir Satouri, Jordi Solé, Thomas Waitz

3	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Peter Kofod, Bernhard Zimniok

1	0
ECR	Anna Fotyga

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas